

MAGISTRÁT HLAVNÉHO MESTA SLOVENSKEJ REPUBLIKY BRATISLAVY

Materiál na rokovanie
Mestského zastupiteľstva
hlavného mesta SR Bratislavy
dňa 24.10.2013

Energetická politika Slovenskej republiky - informácia

Predkladateľ:

Milan Ftáčnik, v.r.
primátor

Zodpovedný:

Mgr. Rastislav Gajarský, v.r.
Riaditeľ magistrátu

Spracovateľ:

Ing. Muška, v.r.

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Energetická politika Slovenskej republiky – stanovisko hlavného mesta SR Bratislavy

Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava predkladá stanovisko k materiálu „Energetická politika Slovenskej republiky“.

A:

k časti 3.1 bod č. 6

Za účelom koordinovaného postupu kompetentných orgánov SR pri presadzovaní výstavby vodného diela Wolfsthal - Bratislava sa uskutočnilo viacero stretnutí zástupcov dotknutých orgánov a organizácií a naďalej sa hľadajú možnosti riešenia.

B:

k časti 3.2 Zásobovanie ropou

Diverzifikácia zdrojov ropy

Ropovod Bratislava-Schwechat Pipeline (Projekt BSP)

K A: Vodné dielo Wolfsthal – Bratislava

V súčasnosti Ministerstvo hospodárstva SR zabezpečuje proces posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zverejnenej Správy o hodnotení strategického dokumentu s celoštátnym dosahom pod názvom „Návrh energetickej politiky Slovenskej republiky“ a návrhu strategického dokumentu pod názvom „Energetická politika Slovenskej republiky“.

V samotnom návrhu je na strane 8 v bode 3.1 Vyhodnotenie úloh, plnenia opatrení a odporúčaní Stratégie energetickej bezpečnosti SR v bode č. 6. uvedené:

„Za účelom koordinovaného postupu kompetentných orgánov SR pri presadzovaní výstavby vodného diela Wolfsthal - Bratislava sa uskutočnilo viacero stretnutí zástupcov dotknutých orgánov a organizácií a naďalej sa hľadajú možnosti riešenia.“

Navrhnuté riešenie musí byť posudzované z pohľadu funkčného využitia územia v jednotlivých segmentoch ako:

bývanie, občianska vybavenosť, výroba, šport, voľný čas a rekreácia, prírodné zázemie, doprava, technická infraštruktúra, priestorové usporiadanie, urbanistická kompozícia a dotváranie obrazu územia.

K navrhnutému materiálu v hore uvedenom bode má hlavné mesto SR Bratislava pripomienky z pohľadu:

1. územného plánu a vplyvu na služby a využitie územia,
2. energetickeho významu,
3. dopadov na vodnú cestu - vodno-dopravný vplyv,
4. vodohospodárskych funkcií,
5. vplyvov na zdroje pitnej vody,
6. vplyvov na životné prostredie – environmentálny vplyv.

K bodu č. 1. Dopady na služby a využitie územia, ako je bývanie, občianska vybavenosť, výroba, šport, voľný čas, rekreácia a prírodné zázemie, nie sú mestu k dispozícii relevantné informácie, na základe ktorých by bolo možné zaujať konkrétne a jednoznačné stanovisko.

V platnom územnom pláne je vodné dielo Wolfsthal uvedené v ideovej polohe len v textovej časti, bez priemetu do výkresovej časti; smerná časť uvádza k problematike VD okrem iného:

Vodné dielo Bratislava - Wolfsthal

VD v profile Sihoť sa mala pôvodne doplniť sústava vodných diel na Dunaji, využiť jeho energetický potenciál, zabezpečiť plavebné podmienky na vyššie ležiacich úsekoch Dunaja a Moravy, zabezpečiť protipovodňovú ochranu území nad priehradným profilom (na slovenskej strane v Devíne a Devínskej Novej Vsi).

Realizácia vodného diela je podmienená prejavom záujmu rakúskej strany a príslušnými zmluvami na vládnej úrovni. V súčasnosti rakúska strana rieši problémy stabilizácie dna Dunaja a zabezpečenia potrebnej plavebnej hĺbky od Viedne po Devín technickými opatreniami na vlastnom území.

Z uvedených dôvodov je zámer VD B - W obsiahnutý v záväznej časti ÚPN hl.m. SR Bratislavy ako povinnosť chránenia územnej rezervy tak, ako to prikazuje nariadenie vlády v záväznej časti ÚPN VÚC Bratislavského kraja (platný do 15.10.2013), pri ponechaní status quo v terajšom funkčnom využívaní dotknutého územia. Výstavbou VD B - W je podmienený aj ďalší dlhodobý študovaný a kontroverzný projekt vodnej cesty Dunaj - Odra - Labe na rieke Morave.

Je potrebné uviesť, že predmetný zámer nie je obsiahnutý v aktuálnom územnom pláne regiónu BSK, ktorý nadobudol účinnosť 15.10. 2013.

K bodu č. 2. Z hľadiska **energetického významu** a vplyvu vodného diela je potrebné konštatovať, že zámer realizácie VD Wolfsthal - Bratislava nebol doteraz na úrovni mesta prezentovaný a mesto nedisponuje žiadnymi informáciami v predmetnej veci, hlavne nie technického charakteru. Vzhľadom k uvedenému sa táto požiadavka nenachádza ani vo výhľadových zámeroch ÚPN hlavného mesta Bratislava.

Podľa medializovaných informácií sa pôvodné VD – Wolfsthal malo realizovať v spolupráci s Rakúskom. Táto strana však od zámeru ustúpila. V súčasnosti je zámer realizácie predpokladaný iba na území SR.

Posúdenie zámeru z hľadiska prínosu a zapojenia do elektrickej sústavy SR bude možné až po predložení konkrétnejších technických údajov, vrátane posúdenia navrhnutého vyvedenia výkonu z tohto plánovaného VD.

K bodu č. 3. Z dôvodu komplexného posúdenia je potrebné doplniť informácie o vplyv výstavby vodného diela z pohľadu vplyvu na **dopravnú cestu** po Dunaji, a z toho vyplývajúce národohospodárske vplyvy a dopady v prípade realizácie alebo nerealizácie stavby. Absencia podkladov k tejto problematike z pohľadu mesta má podstatný vplyv na posudzovanie vodného diela.

K bodu č. 4. Vplyv vodného diela na vodohospodársku funkciu rieky Dunaj a jeho priľahlého územia bude podľa nášho názoru značný. Zmenením pomerov prúdenia vôd, či už spodných alebo povrchových, budú zmenené vsakovacie pomery podložia, jeho hydrodynamika, a tiež bude zmenená funkcia ramennej sústavy a lužného lesa ako vodozadržného činiteľa. Vzhľadom na absenciu štúdií, zaoberajúcimi sa dopadmi v tejto oblasti, mesto zaujíma **negatívne stanovisko**.

K bodu č. 5. Najdôležitejšou oblasťou vplyvu vodného diela je vplyv na existujúce **vodné zdroje** na ostrovoch ramennej sústavy Sihoť, Sedláčkov ostrov a Pečnianský les. Neexistencia podkladov a štúdií k tejto otázke vedie mesto **k jednoznačnému nesúhlasu** k predmetnej výstavbe vodného diela Wolfsthal – Bratislava a mesto spoločne s ochranárskymi organizáciami a združeniami žiada predloženie relevantných podkladov, ktoré by na odbornej báze zhodnotili dopady, spôsobené výstavbou VD.

K bodu č. 6. Obdobne ako pri zdrojoch pitnej vody, aj v oblasti vplyvov na **životné prostredie**, absentujú relevantné výstupy s jasnými dopadmi na životné prostredie, flóru a faunu v dotknutom povodí, vplyvov na chránené územie európskeho významu s možnými nenapraviteľnými škodami v dôsledku realizácie zámeru výstavby vodného diela Wolfsthal – Bratislava, či už na našom území alebo na území Rakúskej republiky.

Vplyv vodného diela na prírodu a životné prostredie závisí od viacerých faktorov. V prvom rade od konkrétneho technického riešenia, ktoré však v súčasnosti nie je známe. Vo všeobecnosti však platí, že výstavbu nie je možné postaviť bez zásahu do pôvodnej prírody, záberu pôdy a bez vplyvu na hydrosféru.

Realizácia vodného diela „Wolfsthal – Bratislava“ resp. vodného diela „Bratislava – Pečniansky les“ je v súčasnosti prezentovaná len ako zámer. Doposiaľ nebola spracovaná štúdia, technická dokumentácia alebo projekt výstavby vodného diela. Z tohto dôvodu nie je možné odhadnúť rozsah vplyvu výstavby a prevádzky vodného diela na biotopy národného a európskeho významu, systém chránených území NATURA 2000, Ramsarske lokality, ale aj samotný tok Dunaja a Moravy. Tieto skutočnosti bude možné posúdiť po vypracovaní dokumentácie a hodnotení vodného diela v procese EIA podľa zákona NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov

Z tohto pohľadu mesto v súčasnosti zastáva negatívny postoj k zámeru výstavby VD.

Vzhľadom na skutočnosť, že v súčasnosti absentujú podklady, či už stavebnotechnického charakteru alebo dokumentácia o vplyvoch na životné prostredie, dopravný koridor, dopady na služby a využitie územia z pohľadu osídlenia, rekreácie, športového vyžitia a zdravotných vplyvov, Hlavné mesto SR Bratislava zaujíma

nesúhlasné stanovisko

k zámeru výstavby Vodného diela Wolfsthal – Bratislava.

Prípadné prehodnotenie nášho stanoviska je možné iba na základe predloženia všetkých zákonom vyžadujúcich podkladov a dokumentácie, prípadne doplnených o relevantné odborné posudky, štúdie k realizácii uvedeného zámeru a potrebných prerokovaní s verejnosťou .

Stanovisko Bratislavskej vodárenskej spoločnosti, a.s.

Vodné dielo Wolfsthal a vodné dielo Bratislava (Pečniansky les) – stanovisko k zámerom

Vodné dielo Bratislava (Pečniansky les), resp. alternatívne VD Wolfsthal v súčasnosti figuruje vo viacerých, vládou schválených strategických dokumentoch, ako je „Stratégia energetickej bezpečnosti SR 2030“ a „Energetická politika SR“, v rámci koncepcie využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR

Investičný zámer na vybudovanie VD Bratislava (Pečniansky les) v riečnom km 1872,80 bol rozpracovaný štátnym podnikom Vodohospodárska výstavba v júli 2010.

Každé vodné dielo nesie so sebou okrem hospodárskeho efektu (výroba el. energie, lodná doprava...) aj negatívne vplyvy na prírodné prostredie. Súčasťou prírodného prostredia je i horninové prostredie, ktoré je v alúviu povrchových tokov zväčša reprezentované dobre zvodnenými kvartérnymi fluviálnymi sedimentami. Keďže dopĺňanie prírodných množstiev podzemných vôd prebieha brehovou a dnovou infiltráciou vody z povrchového toku do zvodne, sú príbrežné územia z kapacitných dôvodov využívané na budovanie vodárenských

zdrojov. BVS a.s. prevádzkuje na pravej a ľavej strane Dunaja niekoľko významných vodárenských zdrojov zásobujúcich vodou bratislavskú aglomeráciu a iné spotrebiská BSK. Výhľadovo sa v koncepčných riešeniach počíta s distribúciou pitnej vody aj do miest a obcí trnavského kraja.

Vodné diela Wolfsthal – Bratislava, resp. alternatívne vod. dielo „Bratislava (Pečniansky les)“ v prípade ich výstavby, by sa mohli negatívne prejavovať až na troch vodárenských zdrojoch BVS a.s. – na vod. zdroj Sihoľ, Pečniansky les a Sedláčkov ostrov. V prípade realizácie VD Wolfsthal sa počítalo priamo so zrušením VZ Sedláčkov ostrov a likvidáciou viacerých studní na VZ Sihoľ.

Potrebné vzdutie hladiny vody v povrchovom toku tak, aby sa naplnili plavebné a energetické ciele využitia vodných diel (návrh 6,7 m), si vyžiada budovanie pomerne vysokého priehradného telesa i s brehovými hrádzami a s podzemnými tesniacimi stenami pre zabránenie priesakov do okolia. To bude mať za následok znížené dopĺňanie prírodných množstiev podzemných vôd s negatívnymi dôsledkami na zvodnené kolektory, využívané pre vodárenské účely. K tomu sa pridá zmenšenie infiltrácie z toku vplyvom kolmatácie koryta toku a po skúsenostiach z vod. diela Gabčíkovo aj zmena kvality iniciálnej vody, ktorá nastane vplyvom zmeny v kyslíkovom režime, t.j. zmeny oxidačného prostredia na redukčné. Kvalitatívne zmeny povrchovej vody, ako aj zmena režimu rieky vysokohorského typu s dynamickými výkyvmi hladiny na riekou s pozvoľnými zmenami toku i v príbrežnej zóne, sa prejavujú v nadlimitných obsahoch technologicky závažných iónov v exploatovanej podzemnej vode, najmä mangánu a železa. V prirodzenom stave tak podzemná voda nebude spôsobilá pre pitné účely. Budovanie klasických úpravní vody, resp. úprava podzemnej vody systémom „in situ“ znamená výrazné zvýšenie nákladovosti pre prevádzkovateľa s dopadmi na cenu výsledného produktu, t.j. v konečnom dôsledku na finančné prostriedky spotrebiteľa.

K B: Ropovod Bratislava-Schwechat Pipeline (Projekt BSP)

Stavba **Ropovodu Bratislava-Schwechat Pipeline (Projekt BSP)** predpokladá prepojenie ropovodného systému Družba s rafinériou Schwechat pri Viedni a ropovodného systému TAL a AWP. Prepojenie umožní zásobovať rafinériu Schwechat z ropovodu Družba. Prínosom projektu je zvýšenie významu slovenského úseku ropovodu Družba, v rámci paneurópskych ropovodných dopravných ciest, a zároveň aj výrazné zlepšenie ekonomickej bilancie spoločnosti Transpetrol a.s. Na druhej strane v prípade prerušenia dodávok ropy ropovodom Družba bude možné ropovodom BSP zásobovať aj rafinériu Slovnaft reverzným tokom ropy z terminálu v Terste.

Otázkou je výška rizika, ktorú v sebe nesie takéto riešenie so všetkými vplyvmi na životné prostredie mesta, na obyvateľov mesta, majetok, funkcie mesta a dôsledky, v prípade havárie, ktorá by potenciálne mohla mať zásadný vplyv na životné prostredie, spodné vody a zasiahnuté územie.

Z hľadiska hlavného mesta je dôležité trasovanie ropovodu, ktoré dosiaľ mestu nebolo predložené. K problematike trasovania ropovodu sa bude možné podrobne vyjadriť až po obdržaní minimálne nasledovných podkladov:

- Stanovenie trasy ropovodu v Územnom pláne regiónu – Bratislavský samosprávny kraj (ÚPN-R BSK). Pokiaľ nie je v ÚPN-R BSK stanovená trasa ropovodu, do ÚPN BA sa nedá „zmenami a doplnkami“ vložiť, nakoľko by návrh bol v rozpore s nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou ,

- Alternatívy trasovania v podrobnej mierke. Pokiaľ nie sú k dispozícii podklady ku trase ropovodu, nie je možné posúdiť dopad ropovodu na iné funkčné a priestorové využitie súvisiacich území mesta
- Technické riešenie ropovodu – napr. uloženie v zemi, alebo v kolektore, atď. Bez informácií o konkrétnom technickom riešení ropovodu nie je možné určiť potenciálny vplyv ropovodu na okolité územie.
- Definovanie rozsahu a režimu ochranného pásma. Potrebné je zadefinovať ochranné pásmo ropovodu a jeho režim – aké aktivity sú v ochrannom pásme prípustné a neprípustné tak, aby bolo možné navrhnuť vhodné funkčné využitie dotknutého územia.

Vzhľadom na vyššie uvedené a vzhľadom na charakter a vážnosť možných dopadov trasovania ropovodu cez územie mesta, na základe súčasného nedostatočného stavu poznania zámeru Ropovod Bratislava – Schwechat Hlavné mesto SR Bratislava zaujíma

nesúhlasné stanovisko

k zámeru výstavby Ropovodu Bratislava – Schwechat.

Prípadné prehodnotenie nášho stanoviska je možné iba na základe predloženia všetkých zákonom vyžadovaných podkladov a dokumentácií, doplnených o relevantné odborné posudky, štúdie k realizácii uvedeného zámeru a potrebných prerokovaní s verejnosťou .